

29.4.5

42a → (זה שאמר לו הבא לי חותם של טיט ולא הביא) 43b → (ד"ר ציצית אין ציצית אלא ענף)

1. וישלח תבנית יד ויקחני בציצית ראשי ותשא אתי רוח בין הארץ ובין השמים ותבא אתי וישלמה במראות אלהים... יחזקאל ח, ג

2. דבר אל בני ישראל ואמרת אלהם ועשו להם ציצית על פנפי בגדיהם לזרתם ונתנו על ציצית הפנף פתיל תכלת: במדבר טו, לח

3. ויאמר אלהים אל אברהם ואתה את בריתי תשמר אתה וזרעך אחריו לזרתם: בראשית יז, ט

4. המול ימול יליד ביתך ומקנת כסף והיתה בריתי בבשרכם לברית עולם: בראשית יז, יג

5. ועשית את מעיל האפוד קליל תכלת: שמות כח, לא

6. וצנה הכהן ולקח למטהו שתי צפרים חיות טהרות ועץ ארז ושני תולעת ואזב: ויקרא יד, ד

7. לא תלבש שעטנז צמר ופשתים יחדו: גדלים תעשה לך על ארבע כנפות כסותך אשר תכסה בה: דברים כב, יא-יב

8. והיה לכם לציצית וראיתם אתו וזכרתם את כל מצות ה' ועשיתם אתם ולא תתרו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זנים אחרים: במדבר טו, לט

9. את ה' אלהיך תירא ואתו תעבד ובשמו תשבוע: דברים יג, יג

10. שבע ביום הללתיך על משפטי צדקך: תהלים קיט, קסד

11. למנצח על השמינית מזמור לדוד: תהלים יב, א

12. ואם יתקפו האחד השנים יעמדו נגדו והחוט המשלש לא במהרה ינתק: קהלת ד, יב

13. חנה מלאך ה' סביב ליראיו ויחלצם: תהלים לד, ח

14. ויראו את אלהי ישראל ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר וכעצם השמים לטהר: שמות כד, י

15. ומפעל לרקיע אשר על ראשם כמראה אבן ספיר דמות כסא ועל דמות הפסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה: יחזקאל א, כו

- I re: strings and braids:
 - a "ציצית" means "branch" (per v. 1)-
 - i **אבי**: must be separated out like Roman *blorit* haircut; braided, then flowing out
- II re: distance from corner
 - a *if*: he places it on the corner or the braidwork on the hem – valid
 - i *dissent*: ראבי – invalid
 - ii כראבי – **רב** must be laying over the corner, per v. 2
 - iii **רב** must be further than 1 thumb-width from corner
 - 1 *justification of ר"פ's ruling (within 3) and יעקב ד.*
 - (a) *if*: we only had ר"פ that the closer the better; if we only had ר"א the farther the better – כמ"ל
 - b *story*: ר"א were sitting before ר"פ; ר"א saw that ר"פ's ציצית were closer than a thumb-width from corner
 - i ר"א commented; ר"פ answered that rule only applies when first tying on (ר"א was embarrassed; ר"א consoled him)
 - ii *tangent*: record of various approaches to number of strings and when to double and tie them
- III when making ברכה
 - a **רב** chastised ר"א for making a ברכה, invoking רב
 - i *ר"ח*: raised contradiction; רב ruled that if a non-Jew makes ציצית, they are invalid, per v. 2
 - 1 *assumption (ר"ח)*: any מצוה which is כשרה בעכ"ם requires no ברכה and the inverse
 - (a) *challenge*: מילה is valid if done by עכ"ם (dispute if גוי or כותי is preferable); yet there is a ברכה (ימול – המל – only – only)
 - (i) *block*: רב is focus of the inquiry; he holds that מילה בגוי פסולה, either from v. 3 or v. 4
 - (b) *support*: סוכה may be built by גוי, yet there's no ברכה on building (except שהחיינו, but no ברכת המצוה)
 - (c) *challenge*: from תפילין, which may not be made by גוי (per וקשרתם::וכתבתם) yet there is no ברכה when made
 - 2 *rather*: any מצוה which is completed when fashioned – ברכה on making it (even if בגוי) e.g. מילה
 - (a) *and*: any מצוה which is not complete when fashioned – פסול בגוי even if ברכה – e.g. ציצית
 - (b) *and*: dispute ר"א/ר"נ is whether ציצית is חובת טלית (done when fashioned) or חובת גברא (when worn)
 - ii *note*: רב מדרכי רב had alternate tradition of רב's ruling – per v. 2, ציצית made by גוי are valid – ועשו are "others make"
- IV requirement of לשמה in making ציצית:
 - a **רב** if he uses strings that are already in the garment (require לשמה) – invalid; but strands may be used
 - b **שמואל**: even strands may not be used – the spinning must be done לשמה
 - c *follows*: dispute רשב"ג חכמים whether pelt used for תפילין must be cured לשמה (in any case, must be from טהורה and must be leather – not even gold is valid)
- V process of making תכלת and status of tester-wool
 - a **אבי**: asked תכלת-dyer how it is done; (after describing it) it is tested by putting a bit in an egg-shell and taking some wool and dyeing; then the egg-shell and wool are disposed of
 - i *implications*: the tester is invalid; dyeing must be done לשמה and testing invalidates the pot (→ use of eggshell)
 - 1 *challenge*: implications #1 and #2 are the same
 - 2 *answer*: indeed; the reason for פסולה טעימה is because we require לשמה
 - (a) *note*: all of this is subject to dispute, following either v. 5 (must be completely לשמה) or v. 6 (may even be "second" use; playing off of שני – שני)

- b ברייתא: checking validity and purchase reliability
- i תכלת: has no בדיקה (cannot be checked) and may only be bought from an expert
- 1 challenge: two tests for אילן are invoked
 - (a) note: they are related; if it fails the first, the second may still be valid
 - 2 answer: cannot be checked for טעימה (i.e. if this wool was a "tester" or dyed לשמה)
- ii תפילין: has בדיקה, yet must be bought only from a reliable expert
- iii עיבוד לשמן: ספרי תורה ומזוזות: have בדיקה and may be bought from anyone (no requirement of עיבוד לשמן)
- c הדיוט: one may be a fringed טלית from ישראל; from non-Jewish salesman, but not ברייתא
- i even though: a ישראל is not allowed to sell his טלית to a non-Jew without removing ציצית
- 1 reason: either to avoid זנות (he may "masquerade" as a Jewish man) or danger (ישראל may accompany him)
- VI ציצית as a מצות עשה שהזמן גרמא (or not)
- a רב יהודה: would put ציצית on his wife's garment and would make the ברכה once a day (morning)
- i implication: he holds that it is אגמא גרמא; שלא הזמן גרמא; ברכה was said as per רבי's ruling about תפילין: whenever donning them
- 1 note: רב יהודה kept his garment on all day → only one ברכה; in morning when he would change from לילה כסות לילה
- b ברייתא: all are obligated in ציצית – כהנים as well, and עבדים, גרים, and women
- 1 justification: mention of כהנים – סד"א that since they are not bound by שטטנו, exempt (per סמיכות in v. 7)
 - (a) nonetheless: they are only "free" of שטטנו during עבודה כהונה (שטטנו בגדי כהונה), not otherwise
 - ii dissent: ר"ש exempts women, as it is אגמא גרמא
 - 1 reason: וראיתם אותו exempts לילה כסות
 - (a) but: כסות סומא included per אשר תכסה בה
 - (b) distinction: כסות סומא is seen by others; no one sees at night
 - 2 דבנן. use אשר תכסה בה to extend to a garment of more than 4 corners
 - (a) but not: less than 4; as a five-cornered garment has 4 corners, unlike a 3-cornered garment
 - (b) ל"ש infers that ruling from "אשר", which רבנן disregard as significant
 - (c) דבנן. use ... וראיתם אותו וזכרתם in order to remember another מצוה – שמע – קריאת שמע – מוצוה ציצית
 - (i) per: ברכות א:ב – ברכות א:ב – זמן ק"ש in the morning is when תכלת and לבן are visually distinguishable
- c וראיתם אותו וזכרתם: other applications of ברייתות
- i איסור כלאים: see ציצית and be reminded of כלאים
 - ii חיוב מצוות: once a person is בציצית, he is חייב in all מצוות (may refer to daytime, or becoming of age; in either case, it follows ר"ש)
 - iii significance: ציצית is as "weighty" as all the מצוות ה' (זכרתם את כל מצוות ה')
 - iv association: seeing leads to remembering which leads to obeisance
 - 1 דשב"י. one who is careful with ציצית merits "seeing" the שכינה, per vv. 8-9
 - v חיבת ה': חובת ה' loves בני' and surrounded them with מצוות – תפילין – מצוות on arm & head, ציצית on garment, מזוזה on door
 - 1 אגדה – דוד – praised ה' for these in v. 10; when he was bereft of them in בית המרחץ, remembered מילה – v.11
 - 2 דאב"י. if one has תפילין on his arm/head, ציצית on his בגד and מזוזה on his door won't quickly sin – vv. 12-13
 - vi ד"מ. תכלת looks like sea, which looks like sky which looks like כסא הכבוד – vv. 14-15
 - vii ד"מ. punishment for failure to put white strings (less expensive) greater than for תכלת, per parable